

Dersaneler ve son kullanıcılara yönelik soru bankası ve yaprak testler üretilmesi faaliyetinin hangi gelir unsuru yönünden vergileneceği ile tutulması gereken defterler hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.35.16.01-176200-712
Tarih	26.07.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İZMİR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.35.16.01-176200-712

26/07/2012

Konu : Dersaneler ve son kullanıcılara yönelik soru bankası ve yaprak testler üretilmesi faaliyetinin hangi gelir unsuru yönünden vergileneceği ile tutulması gereken defterler hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, matematik öğretmeni olduğunuz, dersaneler ve nihai tüketicilere yönelik yeni sorular içeren soru bankaları, yaprak testler üretilip satmak istediğiniz belirtilerek, söz konusu faaliyetinizin hangi gelir unsuru yönünden vergilendirilmesi gerektiği ile hangi defterleri tasdik ettirmeniz ve ödeme kaydedici cihaz kullanmak zorunda olup olmadığınız hususlarındaki Başkanlığımız görüşünün bildirilmesi talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 65'inci maddesinde,

"Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

..." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 66'ncı maddesinde ise, serbest meslek faaliyetini mutad meslek halinde ifa edenlerin serbest meslek erbabı olduğu, serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görevle devamlı olarak uğraşılmasının bu vasfı değiştirmeyeceği, hükmüne yer verilmiştir.

Serbest meslek faaliyetinde ana unsur, faaliyetin sermayeden ziyade şahsi çalışmaya, bilimsel veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanmasıdır. Bir faaliyetin serbest meslek faaliyeti olabilmesi için geliri doğuran emeğin ilmi ya da mesleki bilgi veya ihtisasa dayalı olması gerekmektedir.

Anılan Kanunun "Arizi Kazançlar" başlıklı 82'nci maddesinde;

"Vergiye tâbi arizi kazançlar şunlardır:

...

4. Arizî olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hâsılat.

..." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, serbest meslek kazancının "arizi" sayılması için serbest meslek faaliyetine konu işin devamlılık arz edecek şekilde yapılmaması ve bu işin mutad meslek haline getirilmemesi gerekmektedir.

Öte yandan, aynı Kanunun "Vergi Tevkifatı" başlıklı 94'üncü maddesinde; "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya zirai işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.

...

2. Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (Noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

a) 18'inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden % 17,

b) Diğerlerinden % 20 ..." oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı hüküm altına alınmış, 96'ncı maddesinde ise, "Vergi tevkifatı, ücretler dışında kalan ödemelerde gayrisafi tutarlar üzerinden yapılır. Kesilmesi gereken verginin ödemeyi yapan tarafından üstlenilmesi halinde bu vergi, bilfiil ödenen miktar ile ödemeyi yapanın yüklendiği verginin toplamı üzerinden hesaplanır." hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, söz konusu faaliyetinizin şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabınıza yapılması halinde serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Faaliyetinizin devamlılık arz ederek mutad meslek halinde yerine getirilmemesi durumunda ise arızı serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilmesi mümkün bulunmakta olup, her iki durumda da ödemeyi yapanların 94'üncü maddede sayılan kişi ve kurumlardan olması halinde yapılan ödemelerden aynı madde hükmü gereğince gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir. Ayrıca, serbest meslek kazancınızın arızı kazanç olarak değerlendirilmesi halinde, anılan Kanunun 82'nci maddesine göre bir takvim yılında elde edilen gelirlerin toplamının (278 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2011 yılı gelirlerine uygulanmak üzere) 19.000 TL'lık kısmı gelir vergisinden müstesna olacağından elde ettiğiniz kazancın vergiden müstesna edilen tutarı aşması durumunda yıllık gelir vergisi beyannamesi verileceği tabiidir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 172'nci maddesi ile serbest meslek erbabına defter tutma mecburiyeti getirilmiş, 210'uncu maddesinde serbest meslek erbabının serbest meslek kazanç defteri tutacağı hüküm altına alınmış, 236'ncı maddesinde ise, "Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalar uyarınca, söz konusu geliriniz için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca serbest meslek makbuzu düzenlemeniz ve serbest meslek kazanç defteri tutmanız gerekmektedir.

Ancak, söz konusu faaliyetinizin arızı serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilmesi durumunda, herhangi bir defter tutma ve serbest meslek makbuzu düzenlemenize gerek bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026